

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya tarafından, Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak yanıtlanmasını talep ederim.

Murat ÇAN
Samsun Milletvekili

Emir Karakum isimli bir yurttaşımız 19 Eylül 2023 tarihinde Samsun'da, mahalle bekçileri tarafından savcılık kararı olmaksızın üst ve çanta araması yapmasına itiraz ederek direndiği için önce gözaltına alınmış, akabinde ise sağlık kontrolü için sevk edildiği hastanede darp ve kötü muameleye maruz kaldığı savıyla konuyu yargıya intikal ettirmiştir.

Söz konusu olayın vukuu bulduğu tarihte, çarşı ve mahalle bekçilerinin, durdurduğu kişilerin üzerinde veya aracında silah ya da tehlike oluşturan diğer bir eşyanın bulunduğu hususunda yeterli şüphenin varlığı hâlinde, kendisine veya başkalarına zarar verilmesini önlemek amacıyla yönelik el ile dıştan kontrol dâhil gerekli tedbirleri alabilmesine olanak sağlayan 7245 Sayılı Kanun'un 7'nci Maddesi'nin 6'ncı fıkrası, 'belirsizlik ve ucu açıklık' yönünden Anayasa'nın 13 ve 20'nci maddelerine aykırı olduğundan bahisle iptal edilmişti. İptal edilen bu hüküm, 21 Kasım 2024'te TBMM'de görüşülerek yasalaşan 7533 sayılı kanunla yeniden düzenlenmiş ve bahse konu kanuna şu şekilde derç edilmiştir:

“(6) Çarşı ve mahalle bekçisi durdurduğu kişi üzerinde veya aracında silah ya da kendisinin veya başkasının yaşamını tehlikeye sokabilecek bir eşyanın bulunduğu hususunda yeterli şüphenin varlığı hâlinde, kendisine veya başkasına zarar verilmesini önlemek amacıyla kişiler üzerinde yoklama suretiyle el ile dıştan kontrol yapabilir. Araçlarda ise aracın dışarıdan bakıldığında içerisi görünen bölümlerini kontrol edebilir. Bu amaçla üst ve araç araması yapılamaz, kişinin üzerindeki elbisenin çıkarılması veya aracın, dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin açılması istenemez.”

Bu tespitlerden hareketle;

- 1- 7245 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarih olan 11.06.2020 tarihinden önergemin cevaplandığı tarihe kadar geçen süre zarfında; çarşı ve mahalle bekçileri tarafından üst ve araç araması yapma girişiminde bulunulması üzerine, söz konusu muameleye maruz kalanlarca kaç idari ve adli başvuru gerçekleşmiştir?
- 2- Söz konusu başvurular sonucunda hangi işlemler tesis edilmiştir?
- 3- Çarşı ve mahalle bekçilerinin üst ve araç araması yapamayacağına dair hükmün kanun metnine derç edildiği 21 Kasım 2024'ten sonra bakanlığınız, çarşı ve mahalle bekçilerine bu konuda hangi bilgilendirme, yönlendirme ve eğitimleri vermiştir?